

ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA TOIMIKAUSI 2024 -2025

1. Esiopetusyksikkö Metsäpolun päiväkotiki, Sudententujen ryhmä

2. Esiopetuksen opetus- ja oppimisjärjestelyt

2.1. Esiopetuksen toiminta-ajat ja lomien

Syyslukukausi 8.8.-20.12.2024

- Syysloma 14.-18.10.2024
- Joululoma 21.12.2024-6.1.2025

Kevätlukukausi 7.1.-30.5.2025

- Hiihtoloma 17.-21.2.2025

2.2. Esiopetusryhmien rakenne, oppimisympäristö, mahdolliset painotukset

Metsäpolun päiväkodissa on yksi esiopetusryhmä, jossa on 21 esioppilasta. Näistä lapsista kolme osallistuu vain esiopetukseen ja 18 lasta osallistuvat myös täydentävään varhaiskasvatukseen.

Esiopetusryhmän tilat sijaitsevat rakennuksen toisessa kerroksessa, jossa on monipuolisesti erilaisia jakotiloja pienryhmätoimintaa varten. Ryhmällä on käytössä oma ruokala, joka mahdollistaa ruokailun porrastamisen. Päivälevolle on käytössä Nukkariina ja Satuliina, eli lasten erilaiset tarpeet levon suhteen on huomioitu tilojen käytössä. Päiväkodin erilaiset piha-alueet ja lähimetsä ovat esiopetusryhmän aktiivisessa käytössä oppimisympäristöinä. Liikuntasali on ryhmällä käytössä useita kertoja viikossa. Liikuntasalia hyödynnetään esiopetuksen toiminnalliseen toteuttamiseen, liikuntataitojen harjoitteluun sekä lasten vapaaseen liikkumiseen.

Tänä vuonna Sudententujen esiopetusryhmässä painottuvat erityisesti toiminnallinen tekeminen, pienryhmien hyödyntäminen arjen kaikissa tilanteissa, lasten vahvuuksien ja mielenkiinnonkohteiden hyödyntäminen toiminnassa sekä ryhmän tarpeista lähtevät rohkeat, uudenlaiset ratkaisut arjen sujuvoittamiseksi.

2.3. Varhaiskasvatuksen pedagogisten painotusten toteuttaminen esiopetuksessa

LEIKIN JA LIKKUMISEN PEDAGOGINEN MERKITYS:

Leikkiä toimintamuotona hyödynnetään lasten oppimisessa. Leikille varataan aikaa ja aikuiset sitoutuvat leikin havainnointiin, ohjaamiseen ja kehittämiseen. Lasten leikki-ideat hyödynnetään ryhmän toiminnan suunnittelussa ja oppimis- ja leikkiympäristön muokkaamisessa. Ideat voivat nousta lasten vapaasta leikistä, projektityöskentelystä tai vaikkapa tunnekasvatusmateriaaleista. Liikunta toteutuu jokapäiväisessä

toiminnassa: sisällä, ulkona, siirtymissä, odotustilanteissa, ohjatuissa ja vapaissa liikuntatilanteissa. Lasten vireystasoa havainnoidaan ja lapsen liikkumiselle annetaan mahdollisuus, mikäli hänellä on siihen tarve.

VASU- JA ESIOPETUSKESKUSTELUPROSESSI:

Keskustelut käydään Lapsiystävällisen palaverimallin ja kunnan aikataulun mukaisesti. Moniammatilliset yhteistyöpalaverit toteutuvat eri tahojen yhteisten aikataulujen mukaisesti. Opettaja tekee lasten kanssa LukiMat- ja toleranssiympyrä -tehtävät ennen keskustelua sekä valmistautuu palaveriin ennalta yhdessä lapsen kanssa.

OSALLISUUDEN LISÄÄMINEN:

Lasten osallisuus omaan elämäänsä on Sudenpentujen ryhmässä arvo, joka näkyy esiopetuksessa kautta linjan. Lasten ratkaisukykyyn ja osaamiseen luotetaan niin arjen toimissa kuin vaikkapa ristiriitatilanteiden ratkomisessa. Lapset ovat aktiivisia toimijoita ja lapset esimerkiksi huolehtivat itse ruokailussa oman paikan kattamisen sekä ruuan ja juoman ottamisen aikuisen tukemana.

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO:

Jokaisen lapsen liittymistä esiopetusryhmään tuetaan ja siinä autetaan. Jokainen Sudenpentujen ryhmän lapsi on tervetullut osaksi ryhmää juuri omanlaisenaan ja erilaisuus nähdään arvokkaana asiana. Jokaiselle lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua toimintaan omien taitojen mukaisesti.

2.4. Retket

Metsäretkiä tehdään syyskaudella (elo-marraskuu) viikoittain. Kirkonkylällä sijaitseviin leikkipuistoihin retkeillään vuoden ympäri säännöllisesti, noin kerran kuukaudessa. Retkistä ilmoitetaan vielä erikseen päiväkodin esihenkilölle viestillä, jossa kerrotaan lasten ja henkilöstön tarkka lukumäärä. Uimakoulu on neljä kertaa marras-joulukuussa 2024. Kevätretki tehdään toukokuussa 2024 Uudenmaan alueella.

3. ARVIOINTI

Vihdissä arvioinnin tasot toteutuvat seuraavasti:

Vihdissä esiopetuksen laatua arvioidaan yksilötasolla, yksikkötasolla ja järjestäjä tasolla. Arviointi indikaattorit eri tasoille valikoituvat Karvin laadun indikaattoreista, eli laatumittareista varhaiskasvatuspäällikön johdolla varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Arvioinnista saatua tietoa käytetään esiopetuksen toiminnan ja sisällön kehittämiseen kaikilla arvioinnin tasoilla.

Yksilötasolla arviointi suuntautuu käytetyn pedagogiikan ja lapsen oppimisen ja kehityksen edistymisen tarkasteluun sekä esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Yhteisesti sovittuina toimintatapoina käytetään havainnointia, pedagogista dokumentointia, toleranssiympyrää, sekä matematiikan perustaitojen arviointiin tarkoitettua LukiMat –oppimisen arviointia. Mikäli lapsi vasta opettelee suomen kieltä, arvioinnissa hyödynnetään KieliPeda-työvälinettä.

Yksikkötasolla arvioidaan yksikön tiimin-, esiopetuksen toimintasuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Järjestäjätasolla arvioidaan päiväkodin johtajan pedagogisen johtamisen suunnitelman ja pedagogisten painopistealueiden toteutumista sekä tehdään varhaiskasvatuksen asiakkaille asiakastytyväisyyskysely, joka toinen vuosi.

Esiopetukseen osallistunut lapsi saa Vihdin kunnan laatiman Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisen osallistumistodistuksen.

4. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

4.1. arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollopalveluista (kirjaa tähän lasten määrä, yhteistyötoimijatahot, mikä on tarve opiskeluhoollon palveluista)

Esiopetusryhmässä on 21 lasta. Alueellisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssia on käytössä keskimäärin 0,4 htv. Yhteistyötä eri opiskeluhoollon toimijoiden kanssa tehdään lasten kasvun ja hyvinvoinnin tarpeiden mukaan. Psykologin palveluita on käytössä keskimäärin 0,17 htv, neuvolan terveydenhoitajan 0,04 htv ja kuraattorin 0,07 htv. Opiskeluhoollon palveluita käytämme sekä yhteisöllisiin että lasten yksilöllisiin tarpeisiin.

Yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä kokoontuu syksyllä 21.10.2024. Syksyn tapaamiseen osallistuu tiimistä esiopettaja ja tapaamisen tarkoituksena on tarkentaa yhteisöllisen opiskeluhoolloryhmän työskentelyä. Ryhmä kokoontuu myös keväällä 2025 ja tuolloin tapaamiseen osallistuu koko esiopetustiimi.

4.2 Yhteisöllinen opiskeluhoollto esiopetuksessa

4.2.1. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat esiopetuksessa

Esiopetuksen yhteisöllinen opiskeluhoollto on osa päiväkodin johtajan johtamaa toimintakulttuuria, jonka tavoitteena on edistää esioppilaiden kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Opiskeluhoollon keskeisin toteuttamisen tapa on yhteisöllinen opiskeluhoollto, joka on ensisijaisesti ennalta ehkäisevää. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa toteutetaan muun varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä opiskeluhoollon ammattilasten ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Onnistuessaan yhteisöllinen opiskeluhoolltotyö vahvistaa kaikkien esioppilaiden hyvinvointia sekä vähentää yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarvetta. Vihdissä esiopetuksen henkilöstö on koulutettu positiivisen kasvatuksen mukaisesti Huomaa hyvä -menetelmään, jonka kautta voimme tunnistaa vahvuudet ja taidot sekä hyödyntää niitä tietoisemmin oppimisessa sekä kaikissa arjen tilanteissa.

Esiopetusyksikön henkilöstöllä on pääasiallinen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista sekä velvollisuus seurata esioppilaiden ja koko yhteisön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä turvallisuuden toteutumista. Henkilöstön tehtävänä on edistää koko yhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä huoltajien kanssa. Esiopetuksen henkilöstö havainnoi esiopetusryhmää ja mahdollistaa tilanteet, joissa lapsille tarjoutuu tilaisuuksia kertoa omista ajatuksistaan ja kokemuksistaan. Esiopetuksen henkilöstö tuo päiväkodin johtajan tietoon ajankohtaiset ilmiöt, joita voidaan käsitellä yksikkökohtaisissa opiskeluhuoltotapaamisissa.

4.2.2. Esiopetuksen yksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Esiopetuksen yksikkökohtaiseen opiskeluhuoltoryhmään kuuluvat päiväkodin johtajan lisäksi varhaiskasvatuksen opettajat, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, opiskeluhuollon psykologi ja kuraattori sekä neuvolan terveydenhoitaja. Opiskeluhuoltoryhmän kokouksiin voivat osallistua myös esioppilaat, huoltajat, muut yhteistyökumppanit sekä asiantuntijat käsiteltävän aiheen edellyttämällä tavalla. Päiväkodinjohtaja johtaa opiskeluhuoltoryhmää toimien myös ryhmän koollekutsujana. Ryhmä kutsutaan koolle vähintään kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Ennalta sovittujen kokouspäivien lisäksi yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä voidaan kutsua koolle tarvittaessa. Opiskeluhuoltoryhmässä käsiteltävät teemat ovat yhteisöllisiä eikä siellä käsitellä yksittäisen esioppilaan asioita.

Esiopetuksen yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Yksikkökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on muun muassa opiskeluhuoltoa koskevien toimenpiteiden suunnittelu, yhteisöllisen ja ennaltaehkäisevän opiskeluhuoltotyön rakenteiden ja käytänteiden kehittäminen sekä Vihdin kuntatason opiskeluhuollon yhteisen teeman konkreettisten toimenpiteiden suunnittelu ja arviointi. Toimenpiteet kirjataan yksikkökohtaiseen esiopetuksen toimintasuunnitelmaan, joka hyväksytään sivistyslautakunnassa. Yksikkökohtaiset esiopetuksen toimintasuunnitelmat ovat huoltajien saatavilla esiopetusryhmissä.

Yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä kokoaa oman yksikkönsä opiskeluhuoltoa koskevaa tietoa sekä huomioi opiskeluhuoltotyön suunnittelussa ja kehittämisessä yksikkönsä esiopetuksesta nousseet ilmiöt ja tarpeet.

4.2.3. Esioppilaan läsnäolon tukeminen esiopetuksessa

Esioppilaan säännöllinen osallistuminen esiopetuksen toimintaan mahdollistaa esiopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Kaikkien esioppilaiden läsnäoloa tuetaan lasten hyvinvointia tukevin keinoin. Huolta herättävissä poissaoloissa tiivistetään yhteistyötä huoltajien kanssa sekä konsultoidaan matalalla kynnyksellä opiskeluhuollon henkilöstöä.

Yksikön omat yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteet:

Henkilöstön tärkeimpänä tehtävänä on nähdä ja kuulla jokainen lapsi päivittäin, jotta psykologinen turvallisuus kehittyy ja säilyy lapsiryhmässä. Tästä aiheesta keskustellaan talon pedagogisissa palaverissa, esiopetusryhmän omissa tiimipalaverissa sekä huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa. Lasten keskinäisiä kaverisuhteita seurataan aktiivisesti ja ryhmän sosionomi tekee niistä myös sosiogrammin havainnollistamaan lasten sosiaalisia suhteita. Koko tiimi tekee Läheisyyden kehä -työvälineen marraskuussa. Tiimi keskustelee havainnoistaan ja hyödyntää tiedon toiminnassaan.

Esiopetusryhmässä toteutuu varhaiskasvatuksen erityisopettajan vetämä Askeleittain -kerho, jossa harjoitellaan sekä kaveri- ja tunnetaitoja että työskentelytaitoja. Kerho pidetään syksyllä syyskuusta joulukuuhun kerran viikossa. Kerho toteutuu tarvittaessa myös kevätkaudella kerran viikossa.

Keväällä esiopetusryhmässä pidetään perheiltä, jonka tavoitteena on tukea ryhmän lasten ja huoltajien yhteisöllisyyttä. Illassa on henkilöstön ohjaamaan toimintaa, johon lapset osallistuvat yhdessä oman perheensä kanssa.

4.3. Yksilökohtainen opiskeluhoollto esiopetuksessa

Esiopetuksen yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitettuja neuvolapalveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäisiä esioppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on seurata ja edistää esioppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista sekä ehkäistä ongelmia ja tarjota varhaista tukea. Esiopetuksen henkilöstö on tärkeässä asemassa esioppilaan tuen tarpeen tunnistamisessa. Varhaiskasvatuksen opettajan, sosionomin ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan näkökulmaa tarvitaan esioppilaan tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä yhdessä huoltajien ja esioppilaan kanssa.

4.3.1. Esioppilaan ohjaaminen opiskeluhoolltopalveluihin (ikäryhmälle tarkoitettut neuvolapalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Esioppilaan tilanteen selvittely alkaa keskustelulla esioppilaan kanssa sekä olemalla yhteydessä huoltajiin. Esioppilaan asiassa voidaan tarvittaessa konsultoida nimettömästi tai huoltajien suostumuksella yksikön opiskeluhoollon toimijoita. Tarpeen mukaan kootaan opiskeluhoollon moniammatillinen asiantuntijaryhmä esioppilaan tukemiseksi yhdessä huoltajien kanssa. Jos esioppilaan tilanne vaatii opiskeluhoollon palveluita, on henkilöstöllä velvollisuus ottaa viipymättä yhteyttä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin. Tilanteessa, jossa yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä huoltajien kanssa, on heille annettava tieto yhteydenotosta sekä järjestettävä mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvästä syystä.

Esiopetuksessa oppilashuollon terveydenhoitopalvelut järjestetään ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina. Viimeinen määräaikaistarkastus neuvolassa toteutetaan terveydenhoitajan toimesta kuuden vuoden iässä. Tämän tarkastuksen jälkeen ennen kouluterveydenhuoltoon siirtymistä järjestetään tarvittaessa yksilöllinen lisäkäynti neuvolaan, jos lapsen kasvusta, terveydentilasta tai kehityksestä herää huolta.

4.3.2. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, huoltajan suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Toisin siis kuin pedagoginen ja oppimisen tuki, yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja edellyttää esioppilaan huoltajan suostumusta. Alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi tai opettaja toimii pääsääntöisesti koollekutsujana. Ryhmän kokoaja voi olla myös muu opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Esioppilaan osallisuus ja toivomukset huomioidaan opiskeluhoollollisissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen kehitystasonsa ja ikänsä mukaisesti. Esioppilaan opiskeluhoollollisen tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään yksilöllisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

4.3.3. Opiskeluhohtokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhohtorekisterille

Yksilöllisessä opiskeluhohtotapaamisessa selvitetään esioppilaan tuen tarvetta sekä laaditaan suunnitelma palvelujen järjestämisestä. Yksilöllisestä opiskeluhohtotapaamisesta laaditaan opiskeluhohtokertomus, jonka kirjaa varhaiskasvatuksen opettaja tai sosionomi. Opiskeluhohtokertomus laaditaan Vihdin esiopetuksessa käytössä olevalle lomakkeelle, jota säilytetään Vihdin kunnan intrassa. Lomake sisältää huoltajien suostumuksen asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Opiskeluhohtokertomus säilytetään esiopetusyksikössä salassa pidettävien asiakirjojen mukaisesti ja sen säilyttämisestä vastaa päiväkodin johtaja. Lisäksi päiväkodin johtaja vastaa oman yksikkönsä opiskeluhohtokertomuksista muodostuneesta rekisteristä ja siihen liittyvistä tehtävistä.

Opiskeluhohtokertomuksesta siirretään kouluun huoltajien luvalla erilliseen lupakaavakkeeseen kirjatut asiakirjat. Päiväkodin johtaja vastaa asiakirjojen siirrosta tulevaan kouluun / esiopetuksen järjestämispaikkaan. Päiväkodin johtaja arkistoi jäljennöksen siirtoluvasta sekä mahdollisesti siirtämättömät opiskeluhohtokertomukset.

4.4. yhteistyön järjestäminen esiopetuksessa

Esioppilaat vaikuttavat esiopetuksen toimintaan lasten kokouksissa sekä muissa kokoontumisissa käytyjen keskustelujen kautta. Lisäksi lasten kokemuksia, mielipiteitä ja ideoita kuullaan esiopetuksen arjessa sekä esioppilaan ja henkilöstön välisissä kahdenkeskisissä keskusteluissa. Huoltajien osallisuuden merkitys korostuu lapsen oppimisen polun eri nivelvaiheissa. Huoltajien aito osallisuus mahdollistuu esiopetuksen henkilöstön tietoisien työn kautta niin, että huoltajat voivat kokea olevansa tärkeä osa esiopetuksen yhteisöä. Huoltajien kohtaamiset esioppilaan tuonti- ja hakutilanteissa antavat esiopetuksen henkilöstölle runsaasti tilaisuuksia huoltajien kuuntelemiselle ja luottamuksen vahvistamiselle sekä kodin ja esiopetuksen väliselle vuoropuhelulle. Samalla huoltajille tarjoutuu tilaisuus keskustella ja kertoa omista havainnoistaan, joita voidaan käsitellä yksikkökohtaisissa opiskeluhuoltotapaamisissa. Näin myös huoltajat pääsevät vaikuttamaan esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhuollon sisältöihin ja sen toteuttamiseen. Huoltajia tiedotetaan yksikkökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän käytänteistä esiopetusvuoden ensimmäisessä vanhempainillassa.

Esiopetuksen vanhempainillassa huoltajille kerrotaan:

- Opiskeluhuollon käytänteistä esiopetusvuoden aikana
- Esiopetusyksikön monialaisen opiskeluhuoltotyön toteuttajat
- Opiskeluhuoltotyön aikataulu esiopetusvuoden aikana.

Esiopetuksen toimintasuunnitelma, joka sisältää kyseisen esiopetusryhmän opiskeluhuoltosuunnitelman on huoltajien luettavissa esiopetusyksikössä. Lisäksi huoltajat saavat yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutumisesta tietoa esiopetuksesta lähetettävien kirjeiden muodossa.

Päiväkodin johtajat vastaavat omien yksiköidensä opiskeluhuollon johtamisesta ja heidän tehtävänä on perehdyttää henkilöstö opiskeluhuollon periaatteisiin ja toimintatapoihin. Mikäli esiopetusryhmässä työskentelee varhaiskasvatuksen sosionomi, hän vastaa lapsen hyvinvointiin liittyvästä sosiaali- ja terveystalveluiden kanssa tehtävästä monialaisesta yhteistyöstä sekä perheiden ohjaamisesta kyseisten palveluiden pariin oman esiopetusryhmänsä osalta. Hän vastaa monialaisesta sosiaalipalveluihin liittyvästä verkostoyhteistyöstä lapsen esiopetuksen aikana sekä siirtymävaiheiden yhteistyöstä lapsen ja perheen hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Jos esiopetuksen henkilöstö arvioi, että esioppilaan tilanne vaatii lastensuojelun tarpeen selvittämistä, tulee henkilöstön ottaa yhteyttä sosiaalihuoltoon yhdessä huoltajien kanssa tai tehdä lastensuojeluilmoitus, mikäli yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä.

4.4.1. Esioppilaan kasvun ja oppimisen tuki

Esiopetuksen henkilöstön on yhteydessä huoltajaan heti, kun esioppilaalla ilmenee kasvun tai oppimisen tuen tarvetta. Huoltajille annetaan tietoa lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saannista ja niiden luovuttamisesta ja salassapidosta. Esiopetuksen tavoitteena on toimia huoltajien kanssa yhteisymmärryksessä vanhemmuutta tukien, mutta huoltajien suostumusta ei tarvita esiopetukseen osallistuvan lapsen tuen tarpeen arviointiin ja tuen suunnitteluun. Tehostetun ja erityisen tuen antaminen edellyttää yhteistyötä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa eikä tukeen liittyvä moniammatillinen yhteistyö kuulu yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin, käsitellään pedagogiseen arvion pohjalta monialaisessa yhteistyössä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa. Käsittelyä koskevat kirjaukset tehdään pedagogiseen arvioon.

Erytynen tuki on kolmiportaisen tuen tasoista vahvin. Esioppilaan erityinen tuki suunnitellaan yksilöllisesti ja se pohjautuu erityispedagogiseen osaamiseen sekä rakenteellisiin tukitoimien ratkaisuihin. Erytynen tuen prosessista laaditaan pedagoginen selvitys laaditaan monialaisessa yhteistyössä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa. Pedagogiseen selvitykseen kirjataan suunnitellut tukitoimet.

4.5. Häirinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäiseminen sekä toimintamalli kiusaamiseen puuttumiseksi Vihdin esiopetuksessa

Alle kouluikäinen lapsi saattaa kokeilla erilaisia ei-toivottuja toimintatapoja toistamalla näkemäänsä ja kokemaansa. Häirinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäiseminen tarkoittaa näihin tilanteisiin pysähtymistä ja puuttumista lasta rakentavalla tavalla. Esiopetusikäisten lasten välinen häirintä on useimmiten kokeilevaa ja tahatonta. Häirintä on kuitenkin hämmäntävää ja satuttavaa, joten siihen tulee aina puuttua. Ristiriitatilanteisiin tulisi suhtautua oppimistilanteina, joissa henkilöstön tehtävänä on vahvistaa esioppilaiden toimijuutta, vaikutusmahdollisuuksia ja elämäntaitoja. Vihdin esiopetuksen henkilöstö on saanut koulutuksen MiniVerso-menetelmään, joka vahvistaa esioppilaiden osallisuutta sovittelukoulutuksen saaneen kasvattajan avulla. Sovittelussa esioppilaita ei leimata, vaan heitä kunnioitetaan ja kuunnellaan oman riitansa sekä sen ratkaisun asiantuntijana.

<https://sovittelu.com/vertaissovittelu/>

Vihdin varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on laadittu lapsen fyysisen rajoittamisen ohjeistus, joka pohjautuu opetushallituksen ”Lapsen fyysinen rajoittaminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa” tukimateriaaliin. Ohjeistus löytyy Vihdin kunnan intrasta.

Vihdin varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on laadittu yhteinen, alla oleva toimintamalli, kiusaamiseen puuttumiseksi.

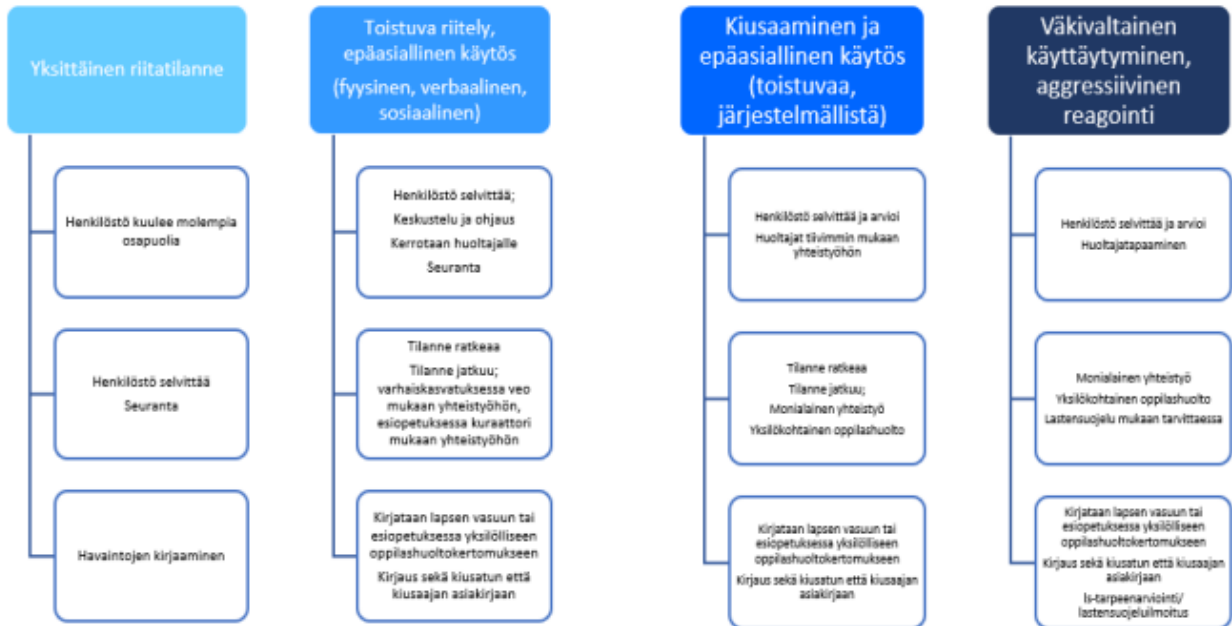
Yksikkökohtaiset toimenpiteet kiusaamisen ehkäisemiseksi:

Toimintakauden alussa ryhmäytyminen on tärkeässä asemassa. Lapset ja aikuiset tutustuvat toisiinsa ja sille annetaan aikaa.

Henkilöstö tukee lasten ryhmäytymistä erilaisten leikkien avulla ja Sudenpennut aloittavat yhteisen eskaripäivän lyhyellä kokoontumisella ulkona koko ryhmän voimin. Pienryhmät ovat kiinteät ja sama aikuinen pysyy pienryhmän kanssa koko viikon kerrallaan lasten turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi. Tämä tukee myös lasten sosiaalisten suhteiden havainnointia ja ohjaamista. Arjen työssä henkilöstö panostaa johdonmukaisesti kohteliaan, toiset lapset ja aikuiset huomioivan toimintakulttuurin rakentamiseen.

MiniVerso -sovittelumalli on esiopetusryhmässä ahkerassa käytössä ja tiimin kaikki työntekijät ovat sitoutuneet sen käyttöön. Myös lapset ovat ottaneet sovittelumallin omakseen! MiniVerson nukketeatteriesitys lapsille on päiväkodilla tammikuussa ja sen tarkoituksena on vahvistaa sovittelumallin käyttöä lasten ja henkilöstön keskuudessa.

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa – toimintamalli

5. OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ

5.1 Lasten osallisuuden huomioiminen

Sudenpennuissa lapset ovat aktiivisia toimijoita ryhmän arjessa ja lasten osallisuus on tiimille tärkeä arvo, joka ohjaa heidän kasvatustyötään lasten kanssa. Lasten osallisuus on läsnä kaikessa toiminnassa ja erityisesti lasten näkemysten, ajatusten ja ratkaisujen kuulemisessa. Tiimi luottaa lasten kykyyn ajatella, kertoa ja ratkaista tilanteita heidän ikä- ja kehitystasolleen sopivalla tavalla. Lapset osallistuvat myösi omiin esiopetuskeskusteluihin ja heitä koskeviin muihin palavereihin.

5.2 Huoltajien osallisuuden huomioiminen

Päivittäiset kohtaamiset huoltajien kanssa ovat keskiössä huoltajien osallisuuden huomioimisessa. Vanhempainillat järjestetään syksyllä ja keväällä. Syksyn vanhempainillan keskiössä oli Huomaa Hyvä -koulutuksen anti ja vahvuuspedagogiikan hyödyntäminen esiopetuksessa. Kevään vanhempainillan temaksi on valikoitunut some, koska aihe on noussut esiopetusryhmässä voimakkaasti esiin. Samalla pohditaan yhteistyössä huoltajien kanssa Kuusi askelta kouluun -toimintamallin teemat. Keväällä pidetään myös perheilta vahvistamaan ryhmän yhteisöllisyyttä sekä perheiden tutustumista toisiinsa.

5.3 Yhteistyö nivelvaiheessa

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on tehdä lapsen oppimisen polku eheäksi sekä luoda lapselle kasvua ja oppimista tukeva turvallinen jatkumo esiopetuksesta kouluun. Siirtymä esiopetuksesta kouluun on prosessi, jossa kiinnitetään huomiota siihen, minkälaisia mielikuvia ja kokemuksia lapset saavat koulusta. Onnistunut siirtymävaiheen yhteistyö tukee lapsen kaverisuhteita sekä kiinnittymistä tulevaan kouluun.

Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänä on antaa luokanopettajalle opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto lapsesta oppijana ja tuoda esiin lapsen vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita sekä hänen tuen tarpeitaan. Merkityksellisin tieto koostuu siitä, mitä lapsi jo osaa, jolloin koulussa voidaan jatkaa siitä, mihin esiopetuksessa on päästy. Näin luokanopettaja voi suunnitella omaa opetustyötään saamiensa tietojen pohjalta ja lapsen oppimisen polku muodostuu lapsen tarpeita vastaavaksi. Opinpolkua vahvistaa myös se, että esiopetuksessa hyväksi havaittuja toimintatapoja siirretään kouluun.

Esiopetuksesta siirrytään oppilaaksiottoalueiden mukaisiin kouluihin, ruotsinkielisestä esiopetuksesta siirrytään Vichtis svenska skolaniin. Huhtikuussa alkaa kuusi askelta kouluun -toimintamalli, jonka osana toukokuussa koulut kutsuvat esioppilaat tutustumaan kouluun ja huoltajat vanhempainiltaan. Toukokuussa järjestetään kouluun siirtokeskustelu, jossa varhaiskasvatuksen opettaja siirtää opetuksen kannalta oleelliset tiedot esiopetuksesta kouluun. Mikäli lapsella on tehostetun tai erityisen tuen suunnitelma, tapaamiseen osallistuvat myös lapsi, huoltajat sekä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja tarvittaessa lapsen kanssa toimineita muita asiantuntijoita.

Lapsen tutustuminen kouluympäristöön

Kouluun tutustumisprosessi aloitetaan varhain esiopetusvuoden aikana. Maalis-huhtikuussa varhaiskasvatuksen opettaja ottaa yhteyttä lähikoulun ensimmäisen luokan opettajaan ja sopii esioppilaiden kouluvierailusta. Vierailun tavoitteena on tutustua koulurakennukseen, ympäristöön ja koulun arkitoimintaan; siihen, minkälaista koulussa työskentely on. Esioppilaat tutustuvat koulutyöhön esimerkiksi luokanopettajan antamalla pienellä tehtävällä. Yhteisiä tapahtumia voidaan järjestää pitkin toimintakautta.

Kuusi askelta kouluun

Vihdin esiopetuksessa on käytössä Kuusi askelta kouluun –toimintamalli, joka on kehitetty, Yhdessä olemme enemmän – LAPE Uusimaa - hankkeessa. Toimintamallin tavoitteina on tulevan koululaisen ja hänen perheensä tukeminen koulun alkaessa, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja koululaistaitojen edistäminen. Kuusi askelta kouluun -projektin sisällön suunnittelu ja materiaalin kokoaminen alkaa yhteistyössä huoltajien kanssa, henkilöstö suunnittelee tarkemmin teemat ja niihin liittyvät toiminnot kuudelle viikolle. Toiminnan käynnistyessä huoltajien kanssa käydään päivittäisiä keskusteluja, jotka liittyvät kyseisen viikon teemaan. Teemat alkavat tutuista päiväkotia, lapsia ja huoltajia koskettavista aiheista ja etenevät lähemmäs koululaisarkea. Teemat kestävät kerrallaan viikon ajan ja jokainen teema sisältää tehtävän, joka tehdään kotona yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa.

Lisätietoa aiheesta Kuusi askelta kouluun-linkistä:

[Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa - varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos hyvinvoinnin tukena](#)

Koulu tiedottaa ja järjestää tutustumispäivän lapsille ja huoltajille toukokuussa.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman siirto

Mikäli lapsi on saanut yleistä, tehostettua tai erityistä tukea esiopetusvuoden aikana, varhaiskasvatuksen opettaja huolehtii siitä, että pedagogiset asiakirjat ovat kirjattuina Wilmaan. Wilma sulkeutuu esiopetuksen päättyessä, jonka jälkeen lapsen esiopetuksen pedagogiset asiakirjat ovat Wilmassa luokanopettajan luettavissa. Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisten tietojen siirtämiseen ei tarvita erillistä lupaa huoltajalta. Esiopetuksen lisäksi täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma arkistoidaan lapsen lopettaessa varhaiskasvatuksessa.

5.4 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Esiopetuksessa teemme yhteistyötä Vihdin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä oman kunnan eri toimialojen kanssa.

6. Turvallisuus / mahdollinen varautuminen poikkeustilanteisiin

Varhaiskasvatusyksiköiden turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä varautuminen poikkeustilanteisiin löytyy sähköisenä vihti.pelsu.fi/vihti.

Päivämäärä ja päiväkodinjohtajan allekirjoitus

Vihdissä 16. lokakuuta 2024

Satu Suomi/ Metsäpolun päiväkodin johtaja

LIITE 1. Kulttuurikasvatussuunnitelma